

Den digitale forvaltning og loven

Dag Wiese Schartum,
Avdeling for forvaltningsinformatikk,
Senter for rettsinformatikk,
JF, UiO

Hva er digital forvaltning?

Handler grunnleggende sett om:

- **Digital kommunikasjon**
 - Jf. WWW, epost, SMS mv
 - Har fått klart mest oppmerksomhet i forvaltningspolitikk og lovgivning
 - Oppmerksomheten kan bl.a. forklares med at slik kommunikasjon er synlig og merkbar
- **Automatisert av rettsanvendelsen** (og av andre oppgaver)
 - Krever transformering av rettsregler til kjørbar kode
 - Teknisk, utilgjengelig og usynlig
 - Uten slik IKT-anvendelse hadde (særlig) deler av sentralforvaltningen hatt oppgaver som var umulig å løse
 - Kanskje det viktigste aspektet?

Digital forvaltning og loven

- **Ramme:** Dvs lover og andre rettskilder setter grenser for forvaltningens systemløsninger
- **Innhold:** Lover mv er innhold i systemene slik at rettsanvendelsen kan automatiseres

Jus som ramme

- Direkte systemkrav

- forskrifter om offentlige arkiv (deler)
- forskrift om forvaltningsstandarder
- eForvaltningsforskriften (deler)
- offentlegforskrifta §§ 6 (journaler på nett) og § 7 (dokumenter på nett)
- diskriminerings- og tilgjengelighetsloven § 14 med forskrift

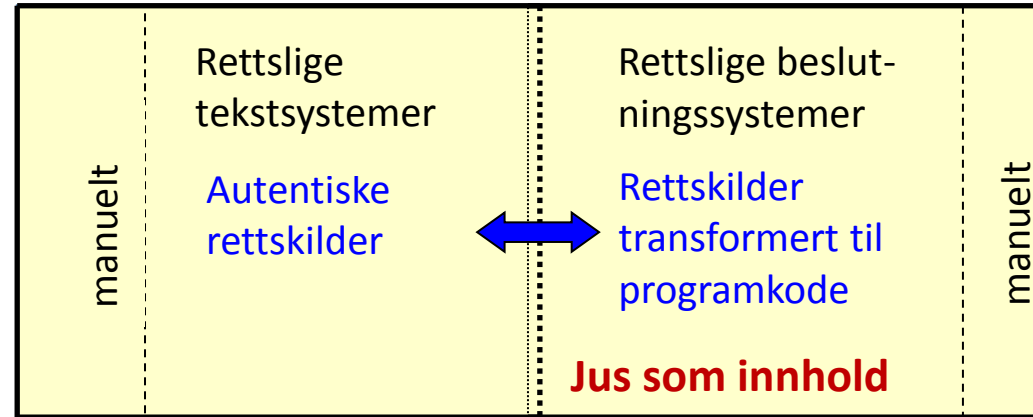
- Krav til saksbehandlingsmåten ellers

- personopplysningsloven
- forvaltningsloven
- arkivloven
- offentleglova

- Andre ikke-funksjonelle krav

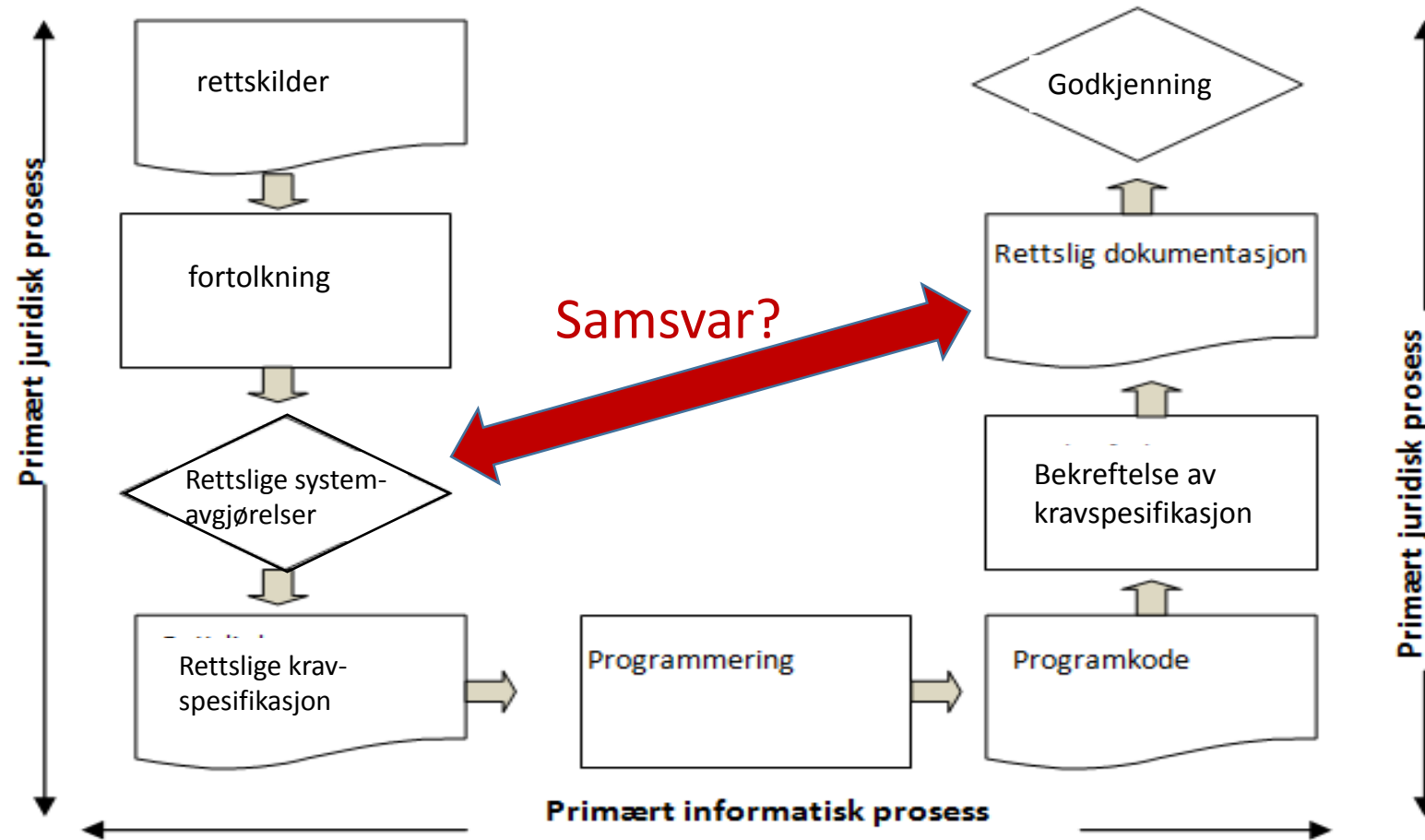
- åndsverkloven
- lov om offentlige anskaffelser mv
- mv

Jus som innhold

- Handler spesielt om å **transformere** rettsregler til programkode mv
- Fra saksorientert til **systemorientert** fortolkning
- Innebærer at det velges **én riktig fortolkning** av hvert rettsspørsmål som følges i **alle** saker
- Utgjør en «ny» **rettslig beslutningsprosess** (som ikke er spesielt regulert)

Transformering: Fra lov til programkode

Rettslig dokumentasjon av forvaltningens systemløsninger

- Rettslig dokumentasjon bør vise rettslige systemavgjørelser vedr.:
 - Tolkningsvalg
 - Håndtering av skjønn
 - Supplering av rettsreglene
 - Interne regler for å sikre saksbehandlingskvalitet mv
- Rettslig dokumentasjon har særlig betydning for
 - Legalitetskontroll – rettssikkerhet og personvern
 - Læring og kunnskapsspredning – demokrati
 - Rettslig og forvaltningsmessig dokumentasjon for ettertiden
- Dagens situasjon
 - Systemdokumentasjon generelt sett ikke høyt prioritert
 - Rettslig systemdokumentasjon omtrent helt fraværende

Avslutning

- Lovgiver har vært temmelig aktiv når det gjelder digital kommunikasjon, brukergrensesnitt og -funksjonalitet
- Automatisert rettsanvendelse i forvaltningen er omfattende og av stor betydning for folks rettsstilling, men gis lite eller ingen oppmerksomhet fra lovgiver
- Det er god grunn til å vie «jus som innhold» langt større oppmerksomhet, bl.a. fordi det kan ha stor betydning for regelverkskvalitet og styringseffektivitet
- Stikkord: Kvalitet på lover og automatiseringsvennlig lovgivning
- ... men får vente til et annet foredrag